

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo
kirjaamo@stm.fi

STM018:00/2019 STM/597/2019

SPR Veripalvelun lausunto kudosasetuksen muuttamisesta

Suomen Punaisen Ristin Veripalvelu (jatkossa SPR Veripalvelu) osallistuu kudoslaitostoimintaan useilla tavoilla. Kantasolurekisteri välittää kansallisesti ja kansainvälisesti siirteitä veritautien hoitoon. Kudostyypityslaboratorio osallistuu kaikkien elinsiirtojen sopivuuden tutkimukseen sekä Scandiatransplant-yhteistyöhön. Lisäksi Veripalvelun tutkimus- ja kehitystyöhön liittyviin tuotteisiin (ATMP, advanced therapeutic medicinal product) tarvitaan toisinaan lähtömateriaaliksi kudoluovuksen tuottamia soluja.

Lausuntopyyntö koskee lailla 202/2019 muutetun kudoslain (101/2001) johdosta tehtäviä muutoksia Valtioneuvoston kudosasetuksen 594/2001 2§ ja 3§.

Luonnoksessa asetusmuutokseksi (5.3.2019) on säädösehdotuksien taustaksi kuvattu varsin laajasti elin- ja kantasolusiirtoprosessia. Veripalvelu toteaa, että elinsiirtotoiminnan kehityksen myötä esimerkiksi ABO-sopivuuden merkitys on jossain määrin muuttunut. Vastaavasti kantasolujen siirtäminen niin kutsuttujen HLA-haploidenttisten luovuttaja-saajaparien välillä voi vaikuttaa vajaavalttaisten luovuttajien käyttöön.

Veripalvelu ei osallistu uusiutumattomien elinten luovuttajien arviointi- ja suostumusprosessiin. Tällä hetkellä Kantasolurekisterillä ei ole roolia sukulaistuovuttajien koordinoinnissa eikä arvioinnissa. ATMP-lähtömateriaalien keruu koskee aina vain uusiutuvaa kudosta eikä näköpiirissä ole perusteita käyttää alaikäisiä tai vajaavalttaisia luovuttajia.

Veripalvelu toteaa, että ehdotetut asetusmuutokset ovat luovuttajan suojelun näkökulmasta perusteltuja eikä niihin ole huomautettavaa. Kansainvälisten elinsiirtojen mahdollinen lisääntyminen vaikuttaa käytännön toimintaan suostumuksien ja lausuntojen suhteen. Luovuttajan vapaaehtoisuuden ja pyyteettömyyden varmistaminen sekä taloudellisen edun poissulkeminen voivat olla lääkäriille haasteellisia toteuttaa. Näin ollen säädöksen tueksi tarvittaneen niihin liittyvien hyvien toimintatapojen tarkentamista.

2.4.2019
Jarkko Ihalainen
Lääketieteellinen johtaja, jarkko.ihalainen@veripalvelu.fi